

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Латинська мова»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність: 015 «Професійна освіта»

Освітня програма:

«Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»

Рік навчання: 1, семестр 2

Форма навчання: денна

Кількість кредитів ЄКТС: 4

Мова викладання - українська

Викладачі курсу

Шинкарук Василь Дмитрович, доктор філологічних наук, професор кафедри філософії та міжнародної комунікації

Вакулик Ірина Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації

Контактна інформація викладачів (e-mail)

vashyn@nubip.edu.ua

i.vakulyk@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=486>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

У наші дні латинська мова – це своєрідний будівельний матеріал, з якого творяться нові терміни. Адже жодна галузь науки не може обійтися без знання основ термінології, яка формується на базі латинської мови. Вивчення латини має вирішальну роль саме у професійній підготовці майбутніх фахівців, бо на ній ґрунтується значна частина професійно орієнтованих дисциплін. Латинська мова сьогодні залишається джерелом творення міжнародних номенклатур, наукової лексики. Численні латинські прислів'я, афоризми та терміни увійшли у вжиток в сучасних мовах у вигляді мовних кальок або прямих запозичень зі збереженням латинської мови.

Передумови вивчення курсу. Латинська мова полегшує розуміння коренів західного світу. Вона сприяє розвитку стратегій навчання та формуванню умінь аргументації. Крім того, особливу роль латинська мова відіграє у процесі вивчення іноземних мов, оскільки більшість європейських мов мають спільне походження з латинською, а відтак і деяку схожість у вокабулярі й лінгвістичній структурі. Історично склалося так, що упродовж багатьох століть латинська мова відіграла значну роль у професійній діяльності науковців і мала інтернаціональний характер. Таким чином,

проникнення класичних мов у нові західноєвропейські мови відбувалося різними шляхами завдяки безпосереднім контактам народів у різні історичні періоди розвитку країн Європи. Латинська мова тривалий час була і залишається мовою дипломатії, філософії, католицької церкви і Ватикану, мовою науки.

Курс дисципліни призначений для ознайомлення студентів із основами латинської мови, набуття ними практичних умінь та навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній діяльності, а також підготовки до освоєння майбутніми педагогами фахових термінів і фраз. У результаті вивчення латинської мови в університеті майбутні спеціалісти навчаються читати латинські тексти, вивчають основи граматичної будови латинської мови, оволодівають навичками перекладу латинських текстів, ознайомлюються зі шляхами і способами запозичень з латинської мови.

Мета: ознайомити студентів із основами латинської мови, допомогти набутти практичних умінь і навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності. Оволодіння студентами основами латинської мови надасть їм можливість читати і перекладати латинські тексти, відкриє доступ до вільного і свідомого сприйняття наукової термінології.

Загальноосвітні **завдання** вивчення курсу «Латинська мова» полягають у розширенні лінгвістичного світогляду студентів, у підвищенні їх загальної мовної культури шляхом удосконалення навичок нормативного вживання інтернаціоналізмів греко-латинського походження. Завдяки чіткій побудові граматики та синтаксису латинська мова розвиває також уміння та навички логічного мислення.

У результаті вивчення курсу студент повинен знати:

- основи латинської фонетики, граматики, синтаксису та словотвору;
- володіти навичками нормативного читання латинських слів та перекладу латинських текстів зі словником;
- наукову термінологію відповідного профілю, утворену від латинських коренів;
- засвоїти (в усній та письмовій формі): 1000 лексичних та словоутворюючих одиниць латинського та грецького походження, а також близько 100 латинських прислів'їв, сентенцій та крилатих висловів;

У результаті вивчення курсу студент повинен вміти:

- правильно читати і писати латинські слова;
- володіти необхідним запасом лексичного матеріалу професійного спрямування;
- робити граматичний, словотвірний та синтаксичний аналізи;
- практично володіти граматичними формами та синтаксичними конструкціями;
- перекладати зі словником латинські тексти;
- бути поінформованим про походження та розвиток латинської мови, роль латинської мови у формуванні національних європейських мов, внесок класичних мов у формування міжнародної наукової термінології, вплив античної науки та літератури на розвиток нової європейської культури.

Навчальна дисципліна забезпечує формування ряду компетентностей

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 4. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.

СК 14. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) в галузях, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.

ПР 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.

ПР 06. Доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу державною та іноземною мовами.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1 Фonetика. Морфологія				
Тема 1. <i>Systema phoneticum Linguae Latinae: Фонетична система латинської мови.</i>	2/1	Знати основні фонетичні особливості латинської мови, грамотно читати, правильно ставити наголоси	Усне опитування. Читання слів Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn)	25
Тема 2. <i>Systema morphologicum Linguae Latinae. Verbum.</i> <i>Загальні відомості про частини мови.</i>	2/2	Знати та розуміти, у чому полягає сутність морфологічної системи. Уміти розрізняти дієслова, їх часові форми та дієвідмінювати	Усне опитування. Читання слів Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn)	25
Тема 3. <i>Nomen substantivum: Іменник.</i>	2/2	Знати граматичні категорії імен, уміти розподіляти іменники на відміни, відмінювати їх, знаходити у реченні	Усне опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення фраз.	25

Тема 4. <i>Nomen adiectivum.</i> <i>Propomen: Прикметник.</i> <i>Займенник.</i>	2/2	Знати граматичні категорії прикметника, вміти групувати за відмінами, утворювати атрибутивні словосполучення та відмінювати їх.	Усне опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення фраз.	25
Змістовий модуль 2. Морфологія. Синтаксис.				
Тема 5. <i>Словотвір у системі дієслова, іменника, прикметника.</i>	2/2	Знати, як поділяються іменники на відміни і типи, знати особливості відмінювання	Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення фраз.	25
Тема 6. <i>Adverbium (Прислівник).</i> <i>Praepositio (Прийменник).</i>	2/2	Знати граматичні категорії прикметника, вміти будувати словосполучення, утворювати ступені порівняння прикметників	Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення фраз.	25
Тема 7. <i>Синтаксис. Структура простого і складного речення. Sententia simplex. Sententia composita.</i>	2/2	Вміти аналізувати іменники, робити морфологічний розбір	Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення	25

			фраз.	
Тема 8. <i>Noten numerale: Числівник.</i>	1/2	Уміти формулювати речення, знати його граматичну основу; розрізняти займенники	Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у т.ч. на elearn). Вивчення фраз.	25
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Порухення термінів здачі без поважної причини надає право викладачу знизити оцінку. Перескладання модульної контрольної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля.
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим для всіх студентів групи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним навчальним планом, затвердженим у визначеному порядку. Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем. Пропущені практичні заняття також відпрацьовуються. Інформація про відпрацювання вноситься до кафедрального журналу відпрацювання пропущених занять.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків

90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендована література

Основна

1. Миронова, В. М. Латинська мова. Львів: Видавництво Католицького університету, 2011.
2. Мисловська, Л. В., Пилипів, О. Г., Олійник, Л. Р. Латинська мова та основи юридичної термінології: підручник для ВНЗ. 2015.
3. Ничаюк, С. П. Латинська мова для юридичних факультетів: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2006. 204 с.
4. Оліщук, Р. Л. Латинська мова. Синтаксис: підручник для ВНЗ. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 202 с.
5. Попова, Л. Г. Методичні вказівки до курсу "Латинська мова для юристів" Миколаїв: НУК, 2006. 35 с.
6. Ревак, Н. Г., Сулим, В. Т. Латинська мова (для неспеціальних факультетів). Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. 240 с.
7. Тарасова, Г. М. Латинська мова для юристів = *Lingua Latina iuridicialis*: підручник. Одеса: Гельветика, 2020. 343 с.
8. Трипуз, В. М. Латинська мова. Київ: Либідь, 2004.
9. Ухаль, М. М. Латинська мова: підручник. Ужгород: Говерла, 2017. 319 с.
10. Шаманова, Н. Є. Латинська мова: навчальний посібник з вивчення дисципліни. Миколаїв: НУК, 2021. 141 с.
11. Шинкарук, В. Д. Латинська мова для юристів = *Lingua Latina iuridicialis*: підручник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2011. 576 с.
12. Шинкарук, В. Д. Латинська мова: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. Київ: Міленіум. 2020. 533с.
13. Шинкарук, В. Д. Робоча навчальна програма з дисципліни «Латинська мова з основами римського права». Київ, 2007. 60 с.

Додаткова

1. 400 прислів'їв та приказок, семантично подібних в українській, латинській, англійській, німецькій, французькій мовах: навч. посіб. / уклад. А. М. Жовківський та ін. Чернівці: Рута, 2001. 96 с.
2. Вакулик, І. І. Запозичення з класичних мов у науковій термінології сучасних європейських мов (на матеріалі юридичних та економічних термінів української, російської, німецької, французької, англійської мов): дис... канд. філол. наук: 10.02.15. Київ, 2004.
3. Звонська, Л. Л. Латинська мова: підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. Київ: Книга, 2003. 527 с.
4. Козовик, І. Я., Пономарів, О. Д. Словник античної міфології. Київ, 1989.
5. Латинська мова: навчальні завдання для практичних занять та самостійної роботи студентів напряму підготовки 6.030401 "Правознавство". Уклад. Горецька Х. В., Барнич І. І. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. 271.
6. Латинська мова: практикум для здобувачів вищ. освіти ОС "Бакалавр" спец. 035 "Філологія". Уклад. О. В. Ковтун, В. І. Кульчицький, Н. І. Хайдарі. Київ: НАУ, 2021. 86 с.
7. Литвинов, В. Д. 500 крилатих висловів. Київ, 1993.
8. Литвинов, В. Д. Латинська мова: елементарний курс. Київ, 1996.
9. Литвинов, В. Д., Скорина, Л. П. Латинська мова. Київ: Атіка, 1990.
10. Лучканин, С. М. Латинські сентенції з історико-літературним коментарем. Київ: Світ, 1999.
11. Макар, І. С. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов: навчально-методичний посібник. Чернівці: ЧНУ: Рута, 2019. 192 с.
12. Макар, І. С., Бічер, Д. В. Латинська мова для студентів-філологів = *Limba latină pentru studenți filologi*: навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2018. 255 с.

13. Маслюк, В. П., Сенів, Л. Г. Латинська мова. Харків, 1992.
14. Методичні рекомендації для самостійної роботи по вивченню теми "Іменник" з курсу "Латинська мова" для студентів спеціальностей "Правознавство", "Філолог-перекладач"/ уклад. Л. О. Орленко. Київ, 2003. 42 с.
15. Оленич, Р. М., Оленич, І. Р., Пустова, Н. Ф. Латинська мова. Харків: Світ, 1994.
16. Скорина, Л. П., Сенів, М. Г., Пустова, Н. Ф. *Porta antiqua*: підручник латинської мови. Київ: СІНТО, 1994.
17. Скорина, Л. П. Латинська мова. Хрестоматія. Латинсько-український словник + англійські, німецькі, французькі, іспанські відповідники. Київ: НАУ, 2002. 232 с.
18. Скорина, Л. П., Чуракова, Л. П. Латинська мова для юристів: підручник для вищих навчальних закладів. За ред. С. В. Семчинського. Київ: Атіка, 2001. 414 с.
19. Цимбалюк, Ю. В. Латинські прислів'я і приказки. Київ: Атіка, 1990.

ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

- 1.Вакулик, І. І. Латинська мова: шляхи проникнення у нові західноєвропейські мови. Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: філологічні науки №257. 2016. <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/article/view/11178/9791>
- 2.Вакулик, І. І. «Гаудеамус» від джерел походження до культу. Міжнародний філологічний часопис. 2020. 11(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>
- 3.Гриценко, С. П. Латинська мова в Україні (історичний екскурс). Режим доступу: http://b-ko.com/book_21_glava_65_варіант_2.html.
- 4.Лapidарна латина. Режим доступу: <http://ukrlife.org/main/prosvita/latyna.html>.
- 5.Латинські словникові уроки на Інтернет Поліглоті. Режим доступу: <http://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>.
6. Шинкарук, В. Д. Семантико-синтаксична структура речень з числівниковим компонентом в латинській мові. Міжнародний філологічний часопис. 2020. 11(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>